

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL ATSIKASIMO PRADĖTI TYRIMĄ DĖL UAB „LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽMOGAUS TEISIŲ GYNIMO ORDINAS“ VEIKSMŲ ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS ĮSTATYMO 5 STRAIPSNIO IR KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 16 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS

2011 m. spalio 6 d. Nr. 1S-206

Vilnius

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (toliau – Konkurencijos taryba) 2011 m. spalio 6 d. tvarkomajame posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl atsisakymo pradėti tyrimą dėl UAB „Žmogaus teisių gynimo ordinas“ veiksmų atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo (toliau – Reklamos įstatymas) 5 straipsnio ir Konkurencijos įstatymo 16 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (toliau – Konkurencijos taryba) 2011 m. rugpjūčio 3 d. gavo Lietuvos advokatūros skundą (toliau – pareiškimas) dėl UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ reklaminės skrajutės galimai klaidinančio pobūdžio ir galimų nesąžiningos konkurencijos veiksmų. Reklaminėje skrajutėje nurodoma ši informacija: „*Geriausių advokatų parinkimas Jūsų problemų sprendimui. LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽMOGAUS TEISIŲ GYNIMO ORDINAS. • Administracinė teisė • Baudžiamoji teisė • Šeimos teisė • Žemės teisė • Civilinė teisė • Darbo teisė*“; „*Susidūrėte su teisine problema? Nuo šiol specialiai sukurta teisininkų komanda Jus konsultuos visais rūpimais klausimais nuo A. iki Z. NEMOKAMAI*“; „*Žemės atkūrimo, atsidalijimo, grąžinimo; Turto atsidalijimo tarp bendrasavininkų. Geodezinių matavimų, žemės perkėlimo. Turto paveldėjimo, turto padalinimo. Santuokos nutraukimo. Vaiko gyvenamosios vietos nustatymo. Vaiko išlaikymo, padidinimo bei sumažinimo. Tėvystės nustatymo. Problemų sprendimai su mokesčiais, kelių eismo taisyklių pažeidimais. Teisinių dokumentų rengimas visais kitais klausimais*“.(5 b. l.)

2) Pareiškime nurodoma, kad reklaminėje skrajutėje skleidžiama informacija „*Geriausių advokatų parinkimas Jūsų problemų sprendimui*“ yra klaidinančio pobūdžio, kadangi, kaip nurodoma, UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ nėra registruota advokatų profesinė bendrija, o bendrovės vadovas neturi teisės verstis advokato veikla. Lietuvos advokatūros teigimu, UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ aptariamoje reklamoje pateikia tikrovės neatitinkančius faktus, diskredituoja advokato vardą visuomenėje, taigi pažeidžia Lietuvos advokatūros įstatymą (toliau – Advokatūros įstatymas). Anot pareiškėjo, minėtą teiginį pagrindžia Lietuvos spaudoje publikuoti straipsniai apie skundžiamo ūkio subjekto teikiamas paslaugas ir jos vadovo vykdytą nusikalstamą veiklą. Pareiškėjo teigimu, reklaminis teiginys „*Geriausių advokatų parinkimas Jūsų problemų sprendimui*“ nėra pagrįstas jokiais objektyviais kriterijais, be to, šiuo teiginiu siekiama paveikti ekonominį reklamos vartotojų elgesį.

3) Pareiškime pažymima, kad ir kiti reklaminiame lankstinuke pateikiami teiginiai apie šioje bendrovėje teikiamas paslaugas, gali sudaryti klaidingą įspūdį, kad būtent šioje bendrovėje galima atkurti žemės nuosavybę ar tikėtis gauti kitas paslaugas, kurias turi teisę teikti tik Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka įgaliotos institucijos. Lietuvos advokatūros teigimu, teisinių žinių neturintis asmuo, susipažinęs su aptariama reklama ją supras tiesiogiai, t.y., kad nuvykus į bendrovę, galima gauti tokias paslaugas, kurias turi teisę teikti išimtinai teismai ar kitos įstatymais įgaliotos institucijos, bet ne bendrovė.

4) Pareiškėjas, remdamasis Lietuvos Respublikos nesąžiningos komercinės veiklos įstatymo (toliau – Nesąžiningos komercinės veiklos įstatymas) 7 straipsnio 4 punktu, nurodo, kad UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ skleidžiami teiginiai klaidina vartotojus, nes šios bendrovės steigėjas yra fizinis asmuo, neturintis teisės verstis advokato profesine veikla.

5) Pareiškėjas taip pat nurodo Konkurencijos įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 7 punktą ir pažymi, kad nors skundžiamoje reklamoje nurodoma, jog UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ konsultacijas teikia nemokamai, tačiau ši informacija nėra išsami, kadangi nenurodoma, kad nemokamai teikiamos tik konsultavimo paslaugos, o ne visos reklaminėje skrajutėje įvardintos paslaugos (pvz., žemės atkūrimo, santuokos nutraukimo ir t.t.).

6) 2011 m. rugpjūčio 31 d. Konkurencijos taryba raštu Nr. (5.5-26)6V-1862 (18-19 b. l.) kreipėsi į Lietuvos advokatūrą prašydama pateikti papildomą informaciją ir ją pagrindžiančius dokumentus. 2011 m. rugsėjo 14 d. gautame atsakyme Lietuvos advokatūra pažymėjo, kad skundžiamo ūkio subjekto veiksmų poveikis turi būti vertinamas advokatų bendruomenės, kuriai atstovauja Lietuvos advokatūra, ir reklamos vartotojų atžvilgiu. Pareiškėjo įsitikinimu, skundžiamas ūkio subjektas pasinaudoja šiai bendrovei netaikomu draudimu ir įgyja pranašumą prieš asmenis, kurie turi teisę verstis advokato profesine veikla, bet neturi teisės jos reklamuoti, taigi tokiu būdu pažeidžiami visos advokatų bendruomenės interesai. Pareiškėjas nurodo ir tai, kad skundžiamas ūkio subjektas reklaminėje skrajutėje naudoja Lietuvos Respublikos ir Vilniaus miesto herbus, tokiu būdu reklamos vartotojams sukurdamas oficialumo ir patikimumo įspūdį, kuris gali turėti įtakos jų apsisprendimui naudotis šios bendrovės paslaugomis. Dėl įrodymų, patvirtinančių, jog aptariama reklama turėjo realų poveikį reklamos vartotojų ekonominiam elgesiui, Lietuvos advokatūra pažymėjo, kad vienintelis įrodymas tėra prie pareiškimo pridėtos spaudos publikacijos, kuriose rašoma apie minėtos bendrovės veiksmus. Anot Lietuvos advokatūros, papildomų įrodymų, jog aptariama reklama pažeidė konkrečių subjektų interesus ji negalinti pateikti, kadangi neturi nei įgaliojimų, nei teisės rinkti tokio pobūdžio įrodymus ir gali remtis tik viešai prieinama ir jai žinoma informacija.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a:

7) Reklamos įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad su galimai klaidinančia reklama susijusius pažeidimus tiria ir nagrinėja Konkurencijos taryba, o tokių pažeidimų tyrimo ir nagrinėjimo tvarką nustato Konkurencijos įstatymas. Konkurencijos taryba tiria ir nesąžiningos konkurencijos veiksmus pagal Konkurencijos įstatymo 16 straipsnį.

8) Kai sprendžiama, ar reklama yra klaidinanti, laikoma, kad vartotojai susidaro nuomonę apie reklamoje pateikiamų teiginių teisingumą, reklamos išsamumą ir reklamos pateikimo būdą ar formą ir priima tokius sprendimus, kurių galima tikėtis iš vidutinio vartotojo (Reklamos įstatymo 5 straipsnio 7 dalis). „Vidutinio vartotojo“ sąvoka yra suprantama taip, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatyme. Šio įstatymo 2 straipsnio 13 dalis numato, kad vidutinis vartotojas – vartotojas, kuris yra pakankamai informuotas, protingai apdairus, atsižvelgiant į socialinius, kultūrinius ir kalbinius veiksnius.

9) Nagrinėjamu atveju reklaminėje skrajutėje pareiškėjas reklaminiu teiginiu: „*Geriausių advokatų parinkimas Jūsų problemų sprendimui*“ naudojimo neleistinumą grindžia aplinkybe, kad skundžiamas ūkio subjektas nėra registruota advokatų profesinė bendrija, todėl šios bendrovės vadovas neturi teisės verstis advokatų veikla. Vis dėlto, įvertinus reklaminėje skrajutėje pateikiamą informaciją, nėra pagrindo teigti, kad su ja susipažinęs reklamos vartotojas turėtų neteisingai suprasti, jog UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ veikia kaip advokatų kontora, kuri sprendžia į šią bendrovę besikreipiančių vartotojų problemas. Priešingai, reklaminiame teiginyje naudojama frazė „*parinkimas*“ suponuoja, kad UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ atlieka tarpininko vaidmenį tarp į šią bendrovę besikreipiančių klientų ir advokatų, savo nuožiūra parinkdama advokatą, kuris suteikia ar įsipareigoja suteikti vartotojui teisinę pagalbą reklaminėje skrajutėje įvardintose srityse. Atsižvelgiant į tai, kas

paminėta, nėra pagrindo teigti, kad minėtas teiginys sudarys vartotojui įspūdį, jog advokatai bus parenkami iš UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“.

10) Pažymėtina ir tai, kad reklaminis teiginys „*Geriausių advokatų parinkimas Jūsų problemų sprendimui*“ nesuponuoja, kad UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ reklamuoja savo bendrovės vykdomą veiklą, kuri neva apima advokatų paslaugų teikimą. Kaip jau buvo minėta aukščiau, šiuo reklaminio teiginiu bendrovė deklaruoja, kad ji savo klientams gali tik parinkti, bendrovės nuomone, geriausius advokatus. Kadangi šiuo atveju skundžiamas ūkio subjektas nereklamuoja nei savo bendrovės neva teikiamų advokato paslaugų, nei konkrečių kitų advokatų ar advokatų kontorų paslaugų, šiuo aspektu nėra pagrindo nagrinėti reklaminio teiginio „*Geriausių advokatų parinkimas Jūsų problemų sprendimui*“ atitikimo Nesąžiningos komercinės veiklos įstatymo 7 straipsnio 4 daliai.

11) Aptariama reklama „*Geriausių advokatų parinkimas Jūsų problemų sprendimui*“ gali būti suprantama kaip principas, kuriuo savo veikloje vadovaujasi minėta bendrovė, t.y., pagal UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ pasirinktus kriterijus, įvertinusi klientų poreikį, parinkti jiems geriausius advokatus. Todėl vidutinis vartotojas, perskaitęs šioje reklamoje naudojamą frazę „*geriausių advokatų*“ nebus paskatintas manyti, kad UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ jam parinks apskritai geriausią (t.y., pagal profesionalumą, patirtį, suteikiamų paslaugų kokybę ir kainos santykį ir t.t.) advokatą Lietuvoje, turint omenyje, kad sąvoką „geriausias advokatas“ kiekvienas vartotojas gali suprasti individualiai.

12) Atkreiptinas dėmesys, kad reklaminėje skrajutėje, be kita ko, nurodoma: „*Susidūrėte su teisine problema? Nuo šiol specialiai sukurta teisininkų komanda Jus konsultuos visais rūpimais klausimais nuo A. iki Z. NEMOKAMAI*“. Šis užrašas yra vaizduojamas kaip rodyklė, kuri nukreipia į reklaminės skrajutės kairėje pusėje išvardintas konkrečias teisinių problemų sritis. Darytina išvada, kad vidutinis vartotojas, būdamas protingai atidus ir apdairus, atkreips dėmesį į šioje reklamoje naudojamą frazę „*konsultuoja*“ ir manytina, kad šią frazę supras taip, kaip ji yra įtvirtinta internetiniame lietuvių kalbos žodyne.¹ Nėra pagrindo sutikti su Lietuvos advokatūros argumentu, kad vidutinis vartotojas susipažinęs su aptariama reklama supras, kad UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ veikia kaip valstybės institucija, galinti išspręsti visas reklaminėje skrajutėje įvardintas teises problemas (ne tik konsultuojant, bet ir rengiant procesinius dokumentus, atstovaujant teismuose), nors kai kurios iš jų pagal kompetenciją priklauso išimtinai teismui (pvz., santuokos nutraukimas ar išlaikymo nepilnamečiam asmeniui priteisimas). Priešingai, manytina, kad vidutinis vartotojas, įvertinęs reklaminę frazę „*konsultuoja*“, manys, kad UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ darbuotojai gali suteikti tik žodinį patarimą ar, kaip jau buvo minėta aukščiau, tarpininko vaidmenį, parenkant, bendrovės nuomone, tinkamiausią advokatą konkrečiai problemai išspręsti.

13) Pareiškime, be kita ko, ginčijama ir tai, kad skundžiamas ūkio subjektas reklamoje nepateikia išsamios informacijos, kad nemokamai yra suteikiamos tik konsultacijos, bet ne visos reklamoje įvardintos paslaugos. Šiuo atveju pastebėtina, kad informacija apie nemokamai bendrovės teikiamas paslaugas yra pateikta rodyklės formos skiltyje prie informacijos apie UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ teikiamas konsultacijas, o ne prie reklaminės skrajutės kairėje pusėje pateikto teisinių problemų sąrašo. Be to, turint omenyje, kad vidutinis vartotojas yra pakankamai informuotas, protingai apdairus, minėta reklama nesudaro jam pagrindo manyti, kad skundžiamas ūkio subjektas visas reklamoje nurodytas teises problemas (tokias kaip: kadastriniai matavimai, procesinių dokumentų rengimas įvairiais klausimais ir kt.) išspręš nemokamai. Taigi, aptariamoms reklamoms pateikimo būdas ir terminų „konsultacijos, konsultuoja“ lingvistinė prasmė neleidžia manyti, kad visos šios bendrovės ar advokatų teikiamos paslaugos yra nemokamos.

14) Pareiškėjas taip pat nurodo, kad UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ reklaminėse skrajutėse naudoja Lietuvos Respublikos ir Vilniaus miesto herbus, siekdamas sudaryti teikiamų paslaugų patikimumo įspūdį. Pažymėtina, kad šiuo atveju Teisingumo ministras

¹ Pagal internetinį lietuvių kalbos žodyną (<http://www.lkz.lt/startas.htm>), „konsultuoti“ reiškia: „duoti konsultacijas, patarimus“ bei „tartis su specialistais kuriuo nors klausimu“.

2001 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. 65 yra patvirtinęs Leidimo vartoti Lietuvos Respublikos oficialųjį ar tradicinį (trumpąjį) valstybės pavadinimą, herbą, vėliavą ar kitus valstybės heraldikos objektus ar juos mėgdžiojantį žymenį, taip pat garantinius ir prabos ženklus, antspaudus, pasižymėjimo ar apdovanojimo ženklus prekių ženkluose ir dizaine suteikimo tvarkos aprašą (Žin., 2001, Nr. 32-1075; 2011, Nr. 98-4648), kuriame yra nustatyta, jog tik Teisingumo ministras išduoda leidimus vartoti Lietuvos Respublikos herbą, vėliavą ar kitus heraldikos objektus prekės ženkle ar dizaine. Atsižvelgus į tai, konstatuotina, jog Konkurencijos taryba nėra kompetentinga spręsti, ar reklamoje yra teisėtai naudojami atitinkami herbai.

15) Konkurencijos įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 7 punktą draudžia ūkio subjektams atlikti bet kuriuos veiksmus, prieštaraujančius ūkinės veiklos sąžiningai praktikai ir geriems papročiams, jei tokie veiksmai gali pakenkti kito ūkio subjekto galimybėms konkuruoti, įskaitant reklamos, kuri pagal Lietuvos Respublikos įstatymus laikoma klaidinančia, naudojimą.

16) Nagrinėjamu atveju nustačius, kad aptariama reklama negalėjo suklaidinti vidutinio vartotojo, šiuo atveju nėra pagrindo vertinti skundžiamo ūkio subjekto veiksmų atitikimo Konkurencijos įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 7 punktui.

17) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pateikta informacija neleidžia įtarti, kad UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ veiksmai pažeidžia Reklamos įstatymo 5 straipsnį ir Konkurencijos įstatymo 16 straipsnyje numatytus reikalavimus.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 4 dalies 5 punktu,

Konkurencijos taryba n u t a r i a:

Atsisakyti pradėti tyrimą dėl UAB „Lietuvos Respublikos žmogaus teisių gynimo ordinas“ veiksmų atitikties Reklamos įstatymo 5 straipsnio ir Konkurencijos įstatymo 16 straipsnio reikalavimams.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas